

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

12-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 12 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Hadjamuratova Matlyuba Xoshimovna</i> O'ZBEKISTONDA TA'LIM TIZIMIDAGI INNOVATSION ISLOHOTLARNING NATIJALARI.....	13-16
<i>Равшанов Махмуд</i> ЗАСЛУГИ АЛИШЕРА НАВОИ В ИЗУЧЕНИИ РАЗВИТИЙ ТЮРКСКИХ ЯЗЫКОВ	17-19
<i>Tursunov Bekzot Yandashevich</i> FARG'ONA VODIYSIDA HASHAR YO'LI BILAN QURILGAN GIDROINSHOOTLAR TARIXIDAN	20-24
<i>Jumaboyev Azizjon Sayfiddin o'g'li, Shenkar Michael</i> SHARQ MAMLAKATLARIDA MIRZO ULUG'BEK ILMIY MEROSINING O'RGANILISHI	25-30
<i>Esanova Nilufar</i> O'ZBEKISTON–ROSSIYA ENERGETIK ALOQALARI TARIXI:LUKOYL MISOLIDA	31-36
<i>Asadova Ra'no Baymanovna</i> OLIY TA'LIM VA ILMIY-TEXNIK HAMKORLIK: O'ZBEKISTON HINDISTON HAMKORLIGINING ILMIY SALOHİYATI VA ISTIQBOLLARI ...	37-40
<i>Aytmuratova Janilsin</i> FROM THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF ARCHAEOLOGICAL SCIENCE IN KARAKALPAKSTAN	41-44
<i>Toreniyazov Jalgas Yerjanovich, Rzaeva Manzura Abatovna</i> JANUBIY OROL BO'YI SHAHARLARI TARIXI BO'YICHA MANBALAR (SHARQ MANBALARI).....	45-49
<i>Baqoyev Umidjon Shuhrat o'g'li</i> ABBOS I VA VALI MUHAMMADXON O'RTASIDAGI SIYOSIY ALOQALAR	50-55
<i>Mo'minov Xusanboy Madaminjonovich, Qodirjonov Omadjon Tavakkaljon o'g'li</i> ANDIJON VILOYATI SUV XO'JALIGI BIRLASHMASI FAOLIYATI TARIXIDAN (1991-1996-YILLAR MISOLIDA).....	56-60
<i>Elboyeva Shaxnoza</i> XOTIN-QIZLARNING PEDAGOGIK FAOLIYATDA TUTGAN O'RNI: TARIXIY JARAYON VA HOZIRGI TENDENSIYALAR	61-65
<i>Choriyeva Nargiza Ibotovna</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI KONSTITUTSIYASIDA TURIZM SOHASINING HUQUQIY ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	66-69
<i>Fayzullayev Oybek</i> O'RTA OSIYO XONLIKLAR TARIXINI O'RGANISH (XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHIDAGI RUS MANBALARI ASOSIDA)	70-74
<i>Norboyev Ravshan Saydulla o'g'li</i> SHIMOLI-G'ARBIY BAQTRIYANING ELLINIZM DAVRI ARXEOLGIK YODGORLIKLARI TIPOLOGIYASI	75-79
<i>Rajabova Nazira Shaxobovna</i> O'ZBEK XALQ AFSONALARIDA AYOL OBRAZLARINING TASVIRLARI	80-84

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Gabbarov Sabit Nietali'evich

QO'Y VA ECHKILAR BOSH SONINI EKONOMETRIK MODELLAR ASOSIDA
PROGNOZLASH VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI
(QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANI MISOLIDA) 85-89

Xolmurotov Fozil

XORAZM VILOYATIDA EKSPORT NATIJALARI VA REAL SEKTOR
RESURSLARI O'RTASIDAGI KO'P O'LCHOVLI BOG'LIQLIK 90-103

Raximov Faxriddin Shavkatovich

TA'LIM TASHKILOTLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MARKETING
SAMARADORLIGIGA TA'SIRI 104-116

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Xoliqov Yunus Ortiqovich

YANGI O'ZBEKISTONDA MILLATLARARO MADANIYATNI
YUKSALTIRISH STRATEGIYASI 117-121

Farxodjonova Nodira Farxodjon qizi

JADIDLAR MEROSI VA ZAMONAVIY JAMIYAT BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA
MA'NAVIY QADRIYATLARINING ROLI 122-128

Jumayeva Shaxlo Suyunovna

TALABALARDA INTELLEKTUAL MADANIYATNI SHAKLLANTIRISH OMILLARI 129-133

Yazdonova Saxiba Kurbanovna, Sanaqulov Sardor Isaqulovich

SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI BOSHQARISH METODIKASI 134-138

Danabayev Xurshid Napasovich

SPORT TURLARI VA FALSAFIY-ESTETIKANING DIALEKTIK TAHLILI 139-142

Shokirov Tohirjon

CHOLG'U SOZLARINING YOSHLARNING MA'NAVIY YUKSALISHIDAGI
O'RNI VA AHAMIYATI (DUTOR VA RUBOB SOZLARI MISOLIDA) 143-148

Raxmatov Alisher Obidovich

YANGI O'ZBEKISTONDA SHAXS ZAMONAVIY IJTIMOYIY JARAYONLARGA
INTEGRATSIYALASHUVINING FALSAFIY TAHLILI 149-152

Abduraxmanova Nodiraxon Xusnutdinovna

HUQUQIY MADANIYAT VA DEMOKRATIYA:
IJTIMOIY FALSAFIY YONDASHUVLAR VA KONSEPSIYALAR 153-158

Axatova Dildora Axtamovna

IBN SINONING "RISOLAYI FIL-HUZN" ASARINING FALSAFIY TAHLILI 159-163

Toshiboboyev Maksud Jalilovich

AXBOROTLASHGAN JAMIYATDA SUN'IY INTELLEKT VA IJTIMOYIY JARAYONLAR
DIALEKTIKASI 164-168

Abdiyev G'ayrat Ergashevich

YANGI O'ZBEKISTON SIYOSIY AMALIYOTIDA YOSHLARNING IJTIMOYIY-SIYOSIY
FAOLLIGINING NAMOYON BO'LISH SHAKLLARI 169-174

<i>Axmedova Dilrabo Sa'dullayevna</i> GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA O'ZBEK YOSHLARINING MA'NAVIY-AXLOQIY QARASHLARIDAGI O'ZGARISHLAR	175-179
<i>Sodirjonov Muhridin Mahamadaminovich</i> RAQAMLI JAMIYATDA INSON KAPITALI RIVOJLANISHI: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR.....	180-187
<i>Abduraxmonov Xasan Ibroximovich</i> YOSHLAR DUNYOQARASHIDA INNOVATSION TASHABBUSLARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	188-192
<i>Norbo'tayev Islombek Musurmonovich</i> POSTHAQIQAT SIYOSATI: ALTERNATIV AXBOROT OQIMLARI ORQALI DEZINFORMATSIYA	193-198
<i>Ergashev Alijon Boxodirovich</i> AXBOROTLASHGAN JAMIYAT SHAROITIDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASHNING TRANSFORMATSIYASI.....	199-203
<i>Elmuradova Surayyo Abdijalilovna</i> AXBOROTLASHGAN JAMIYATDA OTA-ONA VA BOLA MUNOSABATLARINING YANGI MODEL.....	204-207
<i>Bobamirzayev Abdulaziz</i> RAZIYY AD-DIN AS-SARAXSIY HAYOTI VA ASARLARI HAQIDA ILK MA'LUMOTLAR.....	208-211
<i>Rasulov Azizxon Mukhamadqodirovich</i> AXBOROTLASHGAN JAMIYATDAGI IJTIMOY O'ZGARISHLAR HAQIDA AYRIM MULOHAZALAR	212-216
<i>Do'snazarov Mirjalol Esanboy o'g'li</i> AXBOROTLASHGAN JAMIYATDA HAYOT VA O'LIM MUAMMOSINING FALSAFIY-AXLOQIY MEXANIZMLARI	217-221
<i>Beshimov Xamidjon Sayidovich</i> FALSAFADA INSON QADRI TUSHUNCHASINING MAZMUN-MOHİYATI VA GENEZISI	222-226
<i>Muhammadiyev Bekzod O'ktamjon o'g'li</i> VIRTUAL MULOQOTDA SHAXSLARARO MUNOSABATLARNING TRANSFORMATSIYASI VA UNING AXLOQIY JIHATLARI.....	227-231
<i>Kdirbaev Baxadir Berdaxovich</i> AXBOROT JAMIYATIDA MEDIA MADANIYATNING SOTSIOMADANIY TRANSFORMATSIYALARDAGI ROLI.....	232-237
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Mamadaliyeva Naibaxon, Orifboyev Abdulloh</i> O'ZBEK TILIDA "HALOL" VA "HAROM" LEKSEMALARINING ZAMONAVIY SEMANTIK, PRAGMATIK VA SOTSIOMADANIY TAHLILI.....	238-245

<i>Уринбаева Дилбар Базаровна</i> СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ПЕСЕН УЗБЕКСКИХ И ТУРЕЦКИХ ПЕВЦОВ НА ОСНОВЕ КОМПЬЮТЕРНОЙ ЛИНГВИСТИКИ: НОВЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ	246-258
<i>Алиева Эльвина Аметовна, Нуруллаева Дилбар Алиевна</i> СИНТАКСИЧЕСКИЙ СПОСОБ ВЫРАЖЕНИЯ ЗНАЧЕНИЯ СРАВНЕНИЯ И ЕГО ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА НА ПРИМЕРЕ РАССКАЗОВ А.И. КУПРИНА	259-264
<i>Karimov Ulugbek Nusratovich</i> THE POETICS OF THE CHARACTERS' INNER WORLD IN "SPOOK COUNTRY"	265-269
<i>Sodiqova Baxtigul Ibodullayevna</i> POSTMODERN NARRATIVE TECHNIQUES IN JOHN FOWLES' WORKS: AN INTERTEXTUAL, LINGUISTIC, AND AESTHETIC APPROACH.....	270-275
<i>Tokimbetova Gulbahor Abatbayevna</i> QORAQALPOQ MUMTOZ SHOIRLAR LIRIKASINING JANRIY-TEMATIK XUSUSIYATLARI	276-279
<i>Isroilova Manzura Jamolovna</i> FRANSUZ PUBLITSISTIK MATNLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	280-284
<i>Sobirjonova Muxlisa Sobirjonovna</i> YOLG'IZLIK FENOMENINING SEMANTIK SHAKLLANISHI VA UNING HISSIY TAJRIBADAGI IFODASI.....	285-290
<i>Bobojonov Dilshod Jumakul ugli</i> THE PRAGMATIC AND LINGUO-CULTURAL CLASSIFICATION OF NEWSPAPER HEADLINES.....	291-294
<i>Shamshetova Biybiayim Janibek qizi</i> LINGVISTIKA VA MADANIYATSHUNOSLIKDA ANTROPOSENTRIZM KONSEPSIYASI	295-302
<i>Xaitova Gulhayo Tovasharovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA MAKON VA ZAMON KATEGORIYASI DOIRASIDAGI YAQIN-UZOQ OPPOZITSIYASINING CHOG'ISHTIRMA TAHLILI	303-307
<i>Mardanova Mohira Davron qizi</i> THE ROLE OF "THE FINANCIER" IN WORLD LINGUISTICS	308-311
<i>Khalilova Shohista Muhammadi qizi</i> COMPARATIVE ANALYSIS OF UTOPIAN AND ANTI-UTOPIAN MOTIFS IN ENGLISH AND UZBEK PROSE	312-315
<i>Davlatova Shahnoza Muhammadiyevna</i> SUD VA TERGOV MOTIVLARINING ADABIY FUNKSIYASI	316-319
<i>Rustamov Dilshodbek</i> NUTQIY MULOQOT TAVSIFI	320-323
<i>Musayev Akmaljon Ibrogimovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK DIPLOMATIK DISKURSIDA LEKSIK-SEMANTIK XUSUSIYATLAR VA TERMINOLOGIK TIZIMNING TALQINI	324-329
<i>Shamsuddinova Diyoraxon Yorqinbek qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK MEDIADISKURSINING LISONIY TAHLILI: TUZILISHI, XUSUSIYATLARI	330-333

<i>Numonova Mashxuraxon Qobiljon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA "SUV/WATER" KONSEPTINING LISONIY MODELLASHUVI: NOMINATIV VA KOMMUNIKATIV MAYDONLARNING QIYOSIY TADQIQI	334-342
<i>Норкулова Шахло Абдугофур кизи</i> СТИЛИСТИЧЕСКАЯ ОКРАСКА ПРОЗВИЩ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОММУНИКАЦИЮ ...	343-345
<i>Tursunova Javhar Bakir qizi</i> O'ZBEK TILINI LINGVOKULTUROLOGIK YONDASHUV ASOSIDA O'QITISH	346-350
<i>Xoshimova Mohigul Axmatovna</i> XIX-XX ASRLAR DOSTONCHILIGIDA ADABIY TA'SIR MASALASI	351-355
<i>Омонова Мадина Аслиддиновна</i> ЛЕКСИЧЕСКИЕ ЛАКУНЫ УЗБЕКСКОЙ КУЛЬТУРЫ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ: ПРОБЛЕМЫ НЕПЕРЕВОДИМЫХ КОНЦЕПТОВ	356-361
<i>Abdulkhakova Dilafruz Shamsiddinovna</i> PERSPECTIVES AND THEORETICAL APPROACHES TO FORMULAIC EXPRESSIONS	362-370
<i>Abduraimova Mahliyo Valijon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA GAZ SANOAT TERMINLARINING SHAKLLANISH USULLARI.....	371-373
<i>Rajat Choudhary</i> LATIN: THE TIMELESS LANGUAGE OF MEDICINE	374-377
<i>Клеблеева Резеда Радионовна</i> МИФОПОЭТИКА КАК КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА ЛИТЕРАТУРНОГО ТВОРЧЕСТВА	378-381
<i>Irbutaeva Nigora, Ozodova Dilafruz, Xoliqova Sabina</i> RUS TILIDA SO'ZLASHMAYDIGAN TALABALAR UCHUN RUS TILI DARSLARIDA QO'SHIQ MATERIALLARIDAN FOYDALANISH	382-385
<i>Dilbarjonov Ismoiljon, Gavxaroy Isroiljon qizi</i> SPORT TERMINLARINING UMUMIY XUSUSIYATLARI	386-389
<i>Arapjonova Zebo Otabek qizi</i> THE IMPACT OF ACCENT AND PRONUNCIATION ON COMMUNICATION IN GLOBAL ENGLISH.....	390-394
<i>Qarshiyeva Muxarram Shuxratovna</i> THE ADAPTATION PROCESS OF TERMS BORROWED INTO UZBEK FROM RUSSIAN AND ENGLISH LANGUAGES.....	395-399

12.00.00 - YURIDIK FANLAR

<i>Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich</i> JAMOAVIY MEHNAT NIZOLARINI HAL ETISH: MILLIY VA XORIJIY TAJRIBA.....	400-407
<i>Zokirov Sherzod Ilxom o'g'li</i> PROKURATURA ORGANLARIDA SUN'IY INTELLEKTNI JORIY QILISH ORQALI MUROJAATLAR BILAN ISHLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	408-415
<i>Shermatov Nuriddin, Jamshidbek Ibrokhimov</i> SUN'IY INTELLEKT (AI) VA ADDITIV ISHLAB CHIQRISH (AM) INTEGRATSIYASI SHAROITIDA INSON HUQUQLARI HAMDA FUQAROLIK-HUQUQIY JAVOBGARLIKNING NAZARIY-HUQUQIY MUAMMOLARI.....	416-428

<i>G'ulommamatova Parvina Akbarali qizi</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING KRIPTO-AKTIVLAR SOHASIDAGI JINOYATLARNI OLDINI OLISH VA TARTIBGA SOLISH BORASIDAGI XALQARO-HUQUQIY HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	429-435
<i>Djalilov Javoxir Abdumajitovich</i> ISBOT QILISHNING UMUMIY SHARTLARI MAZMUNI VA TASNIFLANISHI	436-443
<i>Normurodova Behro'za Xolmo'minovna</i> RAQAMLI DALILLARNI TO'PLASHDA XALQARO TASHKILOTLARNING O'RNI.....	444-450
<i>Ismailov Bekjon Salixovich</i> NOGIRONLIGI BO'LGAN SHAXSLAR MEHNAT HUQUQINI TA'MINLASHNING HUQUQIY KAFOLATLARI TAHLILI	451-456
<i>Mahmarahimov Ixtiyor Baxtiyorovich</i> DAVLAT XARIDLARI VA TENDER SAVDOLARIDA RAQOBATGA QARSHI XATTI-HARAKATLARNING HUQUQIY OQIBATLARI.....	457-463
<i>Almatov Sanjar Zokirovich</i> DINIY EKSTREMIZMGA QARSHI KURASHISHNING HUQUQIY ASOSLARI.....	464-467
<i>Djuraev Farxod Eshboevich</i> JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDA TEZKOR-QIDIRUV FAOLIYATI USULLARINING NAZARIY VA AMALIY AHAMIYATI.....	468-473
<i>Sadikova Dilafruz Radjabovna</i> O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISH SOHASIDA SUG'URTA MEKANIZMINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI.....	474-481
<i>Сайфиддинов Аклиддин Анваржон огли</i> МЕСТНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ В УЗБЕКИСТАНЕ: ПРАВОВЫЕ И ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ МЕХАНИЗМЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ КЕНГАШЕЙ И ХОКИМИЯТОВ	482-488
<i>Olimov Abbosjon</i> SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYASI: TUSHUNCHASI, TURLARI VA TARIXIY RIVOJLANISHI.....	489-494

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Djamaldinova Shaxlo Obloberdiyevna</i> TIBBIYOT OLIYGOHI TALABALARIDA HISSIY VA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY VA USLUBIY JIHATLARI	495-500
<i>Муталипова Мавлюда Жунайдуллаевна</i> НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ СУТЬ АКЦИОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА	501-506
<i>Джуманиязов Фарход Улугбекович</i> РАЗРАБОТКА СИСТЕМЫ МЕТОДОВ И ПРИЁМОВ ОБУЧЕНИЯ, НАПРАВЛЕННЫХ НА РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ И КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ УЧАЩИХСЯ	507-510
<i>Kuvatova Nozima Baxtiyorovna</i> TA'LIM TIZIMIDA O'QITUVCHINING MULOQOT KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH	511-515

<i>Xudayberdiyeva Nilufar Bozorovna</i> TABIIY FANLARNI KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA O'QITISH TEKNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	516-519
<i>Pirimbetov Bxit Allabaevich</i> BO'LAJAK O'QITUVCHIDA PEDAGOGIK ARTISTIZMNING TARKIBIY QISMLARI	520-526
<i>Djalolov Furqat Fattohovich</i> TA'LIM SIFATINI TA'MINLASHDA TO'LIQ O'ZLASHTIRISH TEKNOLOGIYASINING ROLI.....	527-531
<i>Uteniyazov Karimbay Kuanishbaevich, Eshmuratov Marat Tangatarovich</i> PEDAGOGICAL STRATEGIES AND THE INTEGRATION OF ICT IN TEACHING FOOD PHYSIOLOGY: INNOVATIVE APPROACHES IN HIGHER EDUCATION	532-538
<i>Habibullayeva Shoirra</i> O'ZBEK TILINI IKKINCHI TIL SIFATIDA O'QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISHNING TAMOIYILLARI	539-542
<i>Abatov Jalğasbay Orınbaevich</i> TASVIRIY SAN'AT KOMPOZITSIYALARIDA RANGLARDAN FOYDALANISH USULLARI..	543-548
<i>Azzamov Yusuf Rajaboyevich</i> TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIM KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI RESURSLAR VA PLATFORMALAR: TAHLIL VA TASNIF.....	549-553
<i>Джумаева Зарина Бобохон кизи, Жаббарова Паризода Илхомжон кизи</i> МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ОТНОСИТЕЛЬНЫХ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ	554-556

Received: 20 November 2025

Accepted: 1 December 2025

Published: 15 December 2025

Article / Original Paper

TPOLOGY OF ARCHAEOLOGICAL SITES OF THE HELLENISTIC PERIOD OF NORTHWESTERN BACTRIA

Norboyev Ravshan Saidulla o'glu

Master's student at Termez State University

Abstract. In order to study any period archaeologically, determining the number of archaeological monuments of that period and dividing them into types according to certain characteristics helps readers form an idea of the information provided for the period under study.

Keywords: archaeological sites, military fortifications, cities, settlements, northwestern Bactria.

SHIMOLI-G'ARBIY BAQTRIYANING ELLINIZM DAVRI ARXEOLGIK YODGORLIKLARI TIPOLOGIYASI

Norboyev Ravshan Saydulla o'g'li

Termiz davlat universiteti magistranti

Annotatsiya. Arxeologik jihatdan har qaysi davr bo'lsin o'sha davrni o'rganish uchun ushbu davrning arxeologik yodgorliklarining sonini aniqlash, ularni ma'lum bir xususiyatlariga ko'ra tiplarga ajratish o'rganilayotgan davr bo'yicha berilayotgan ma'lumotlar haqida o'quvchi insonlarda tasavvur hosil bo'lishiga yordam beradi.

Kalit so'zlar: arxeologik yodgorliklar, harbiy istehkomlar, shaharlar, manzilgohlar, shimoli-g'arbiy Baqtriya.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I12Y2025N14>

Kirish. Mil. avv. IV asrning ikkinchi yarmida boshlangan yunon-makedon istilochilarining shimoliy Baqtriyadagi Surxon vohasiga kirib kelishi, bu yerda, keyinchalik, Yunon-Baqtriya davlatining tuzilishi hamda ellinizm davri an'analari va mahalliy an'analari uzoq vaqt davomida alohida hamda sinkretik tarzda shakllanishi kabi jarayonlar aholi manzilgohlarining tuzilishi, joylashuvi va ahamiyatining tarix uchun zalvorli ma'lumotlarni o'zida saqlab qolishiga zamin yaratgan.

Shimoli-g'arbiy Baqtriya hududida ellinizm davrida bunyod etilgan inshootlar aksariyati tuproqdan qurilgan bo'lsa, ba'zi bir tog'li hududlardagi inshootlar ellinizm an'anasi bo'yicha toshdan bunyod etilganini ko'rishimiz mumkin.

Shimoli-g'arbiy Baqtriyaning ellinizm davri yodgorliklari tipologiyasini bilib olish bu davrning turli yo'nalishlarini o'rganishda poydevor vazifasini o'taydi. Ushbu ilmiy tadqiqot davomida Shimoli-g'arbiy Baqtriyaning ellinizm davri yodgorliklari ro'yxati, ular haqidagi arxeologik ma'lumotlar, yodgorliklarni tipologiya qilishda e'tibor qaratilgan xususiyatlar bayon etiladi.

Adabiyotlar tahlili. Baqtriyaning ellinizm davrida hayot mavjud bo'lgan aholi manzilgohlari haqidagi ma'lumotlarni taqdim etuvchi manbalar talaygina. So'z yuritilayotgan davr bo'yicha tadqiqotlar qariyb bir asr avval, XX asrning 30-yillarida boshlangan va hozirgacha

katta kashfiyotlar amalga oshirilgan. Ushbu tadqiqotlarda olimlar, asosan, antik davr tarixchilarining ma'lumotlariga tayangan holda Ellinizm davri arxeologik yodgorliklarini aniqlagan. Baqtriya, xususan, uning shimoli-g'arbiy hududlari to'g'risida antik davr mualliflari Ktesiy, Gerodot, Polibiy kabi shaxslar o'z asarlarida qimmatli ma'lumotlarni keltirganlar.

O'rta Osiyoning Baqtriya tarixiy-madaniy o'lkasi tarixi bo'yicha yozma manbalarni ikki turga ajratish maqsadga muvofiq bo'ladi. Bular:

1. O'rta Osiyoning Baqtriya tarixiy-madaniy o'lkasining tarixi bo'yicha antik davr yozma manbalari;
2. Baqtriya tarixiga oid zamonaviy tadqiqotlar natijalari bo'yicha yozma manbalar.

Bunda, zamonaviy yozma manbalar o'z navbatida mahalliy tadqiqotlar natijalari hamda xorijiy tadqiqotlar natijalari o'laroq ikki qismdan iborat. Zamonaviy tadqiqotlarda antik davr tarixchilarining geografik ma'lumotlari bo'yicha harakat qilingan.

Ushbu tadqiqotda ham, asosan, zamonaviy tadqiqotlar natijalari va ularning tahliliga e'tibor qaratildi. E.V. Rtveladze, G.A. Pugachenkova, N.V. Dvurechenskaya, B.Turg'unov, T.J. Annayev, K. Abdullayev kabi arxeolog olimlarning ishlari va xulosalari muhim ahamiyatga egadir.

Tadqiqot metodologiyasi. Bu maqola tarixiylik, mantiqiy tahlil, xronologik tahlil va xolislik metodlari asosida yoritilgan.

Tahlil va natijalar. Surxon vohasining ellinizm davri arxeologik yodgorliklari o'sha davr nuqtai nazaridan turli xususiyatlarga ega. Bu davrga oid aholi manzilgohlari qurilish xomashyosi, tuzilishi va joylashuviga ko'ra mahalliy, ellinistik yoki sinkretik xususiyatlari bilan ajralib turadi.

Shimoli-g'arbiy Baqtriyada joylashgan ellinizm davri arxeologik yodgorliklarining xronologik davriga ko'ra turlari. Shimoli-g'arbiy Baqtriya, ya'ni, hozirgi Surxon vohasi hududida hozirgi kunga qadar "Ellinizm" (mil.avv. IV – mil.avv. II asrning 2-yarmi) davrida faoliyat yuritgan manzilgohlar talaygina va ularning soni 50 ta atrofida. Makedoniyalik Aleksander Surxon vohasidagi aksariyat manzilgohlarni vayron qilganligi uchun shimoli-g'arbiy Baqtriyaning ellinizm davri arxeologik yodgorliklarini xronologik davri bo'yicha 2 tipga ajratish mumkin [6, -C. 139-146].

Shimoli-g'arbiy Baqtriyaning ellinizm davrigacha mavjud bo'lgan manzilgohlari. Bunday yodgorliklar mil. avv. I ming yillikning birinchi yarmida qad ko'targan aholi manzilgohlari hisoblanadi. Xususan, Surxondaryoning quyi oqimida joylashgan **Tolli-Tog'ora** [8, C.71-72] hamda Surxondaryoning Amudaryoga quyilish deltasida mavjud bo'lgan **Eski Termiz** shahri arxeologik yodgorliklari O'rta Osiyoda Ahamoniylar sulolasining hukmronligi davrida qad ko'targan [3, C.105-113]. Shuningdek, Surxon vohasida asosiy aholi gavjum mintaqa bo'lmish Sherobod vohasida **Dabilqo'rg'on, Jondavlattepa, Tallashqontepa II, Yalangoyoqotepa** [20, 21, 22, Pp.71-80] kabi arxeologik yodgorliklar ellinizm davrida ham aholiga xizmat qilgan. Ushbu yodgorliklarning eng qadimiysi Eski Termiz shahri bo'lib, u er. av. VI asrda insho etilgan.

Shimoli-g'arbiy Baqtriyaning ellinizm (mil. avv. IV – II asr 2-yarmi) davrida qad ko'targan manzilgohlari. Ellinizm davrida shimoli-g'arbiy Baqtriyaning har qanday landshaftga ega hududlarida ellinistik aholi manzilgohlari vujudga keladi. Surxondaryoning o'rta oqimida **Dalvarzintepa** shahri [1], shimoliy chegara hududlarda **Darband devori, Uzundara** [13, C.73-78], **Daxna-i-Jom, Qo'rg'onzo'v, Poyonqo'rg'on** [2, C.25-30],

Qapchig'aytepa[23,Pp.91-114], **Kampirtepa**[9] kabi harbiy qal'alar hamda oddiy aholi yashaydigan xo'jalik manzilgohi **Oysaritepa** kabi arxeologik yodgorliklar ellinizm davrida shakllangan edi. Ushbu yangi manzilgohlardan Kampirtepa, Poyonqo'rg'on, Qo'rg'onzo'v, Qapchig'aytepa kabi harbiy qal'alar er. av. IV asrda bunyod etilgani holda, Oysaritepa, shuningdek, Darband devori, Uzundara, Daxna-i-Jom harbiy inshootlari er. av. III asrda shakllangan edi. O'z davrining eng yirik shahri bo'lgan Dalvarzintepa esa ellinizm davri oxirlarida, er. av. II asrda qurilgan.

Shimoli-g'arbiy Baqtriya hududida joylashgan ellinizm davri arxeologik yodgorliklarining umumiy qurilish tarhi. Surxon vohasida ellinizm davrida insonlar yashagan manzilgohlarning qurilish tarhi ko'plab xususiyatlar, xususan, relyef, mudofaa, suv ta'minoti kabi jihatlarni ko'zda tutgan holda barpo qilingan. Aynan shunga ko'ra, yodgorliklarni qurilish tarhi bo'yicha turlarga ajratish maqsadga muvofiq. Qurilish tarhi bo'yicha ellinizm davri yodgorliklari 3 asosiy guruhga bo'linadi.

To'rtburchak tarhli qilib qurilgan manzilgohlar. Aholi manzilgohlarining bunday shaklda qurilishi tabiiy sharoit va joylashuvga ham bog'liq bo'ladi. Surxon vohasining shimoliy qismida joylashgan **Dalvarzintepa** shahri[14, C. 79-84], shimoliy chegara hududlari va unga yaqin joylashgan **Poyonqo'rg'on**[4,C.16-24] va **Uzundara qal'alari**[18,Pp.153-162] va **Munchoqtepa** manzilgohi[7,C.227-244], shuningdek, Sherobod vohasidagi **Cho'ponotatepa**, **Jondavlattepa**, **Tallashqontepa II**, **G'ishttepa**[5,C.148-155] va **Qulluqshohtepa**[19,Pp.43] kabi arxeologik yodgorliklar tabiiy landshaft tuzilishi jihatidan qulay joyda bunyod etilgani uchun yuqoridan umumiy ko'rinishi to'rtburchak shaklga ega. E'tiborga molik jihati Munchoqtepa va Cho'ponotatepa kabi yodgorliklar simmetriyaga e'tibor berilgan holda **kvadrat** shaklli tarh ustida insho qilingan.

Aylana yoki yarimaylana tarhli qilib qurilgan manzilgohlar. Shimoli-g'arbiy Baqtriyaning ellinizm davri arxeologik yodgorliklariga e'tibor qaratganimizda ma'lum bir maqsadni ko'zlangan holda Shaharlar, harbiy istehkomlar va hattoki kichik aholi manzilgohlarining ham aylana yoki yarimaylana ko'rinishda bunyod etilganligiga guvoh bo'lamiz. Masalan, Sherobod vohasidagi kichik maydonni egallagan **Dombiritepa** va **Gilamboqtepa** kabi kichik xo'jalik manzilgohlari aylana ko'rinishga ega, shimoliy chegara istehkomlaridan bo'lmish **Qo'rg'onzo'v** ham tepalik ustida, aylana shaklda qurilgan[16,Pp.123-191]. Shuningdek, Surxondaryo bo'yidagi **Xayitobodtepa** shahri hamda Amudaryoning Sho'rob kechuvida joylashgan **Kampirtepa** port-qal'asi yarimaylana shaklda barpo etilgan va ularning bir tomoni daryoga tutashgan.

Noan'anaviy shakldagi tarhli hamda tarhi noma'lum manzilgohlar. Ba'zi aholi manzilgohlari juda noodatiy ko'rinishga ega yoki o'zining qurilish tarhi bilan butkul ajralib turadi. Boysuntog' tizmalaridagi shimoliy chegara istehkomlari tizimining asosiy mudofaa chizig'i bo'lgan **Darband devori** chiziq ko'rinishida uzoq masofaga cho'zilgan hamda ma'lum masofada harbiy navbatchilar uchun minoralar joylashtirilgan[11,C.15-34]. Ellinizm davri uchun aholi gavjumligi bilan ajralib turadigan Sherobod vohasida **Dabilqo'rg'on** manzilgohi joylashuvi jihatidan xanjar shaklini eslatib yuboradi[6,C.122-152]. Shuningdek ushbu hududdagi **Pastaktepa** yodgorligining qanday ko'rinishda bo'lganini aniqlashning imkoni yo'q, bu yodgorlik hududi buzib yuborilgan[17,Pp.52-59].

Xulosa va tavsiyalar. Shimoli-g'arbiy Baqtriya mintaqasida, ya'ni, Surxon vohasida ellinizm davrida ham hayot avvalgi tarixiy davrlardagidek davom etgan va aynan davr nuqtai

nazaridan yangi bosqichga chiqqan deb bimalol ayta olamiz. Ushbu davrda ham mintaqadagi hayot o'troq tarzda davom etgan hamda o'troq hayotning asosi bo'lmish turar-joylar ko'plab, turli xil ko'rinishda bunyod etilishi davom etgan.

Aholi manzilgohlarini barpo etishda ellinizm davriga kelib, yangi an'ana tosh qurilish materialini keng qo'llash qadimgi Baqtriya hududiga kirib kelgan bo'lsa-da, shimoli-g'arbiy hududlarda bu an'ana unchalik yaxshi shakllanmagan. Bunga sabab, bu mintaqada aholining tekislik va adirliklarda istiqomat qilishi, tosh ko'p uchraydigan hududlarning kamligi hamda qadimdan qurilishda tuproqdan foydalanish an'analari chuqur ildiz otgani edi. Ammo, turli to'siqlarga qaramay, ba'zi bir muhim joylarda uzoq hududdan olib kelingan toshlar orqali qurilish ishlari amalga oshirilgani (Ayrtomda) hamda Amudaryo bo'yida, katta qoya ustiga qal'a (Eski Termiz) qurilganini e'tirof etmog'imiz darkor. Shuningdek, Baqtriya o'lkasining shimoliy chekkasi bo'lmish Boysuntog' hududlarida asosiy qurilish materiali tosh bo'lgani bois chegara qo'riqlash punktlari, mudofaa devorlari, harbiy garnizonlar haqiqiy ellinistik an'anaga xos tarzda qurilgan. Bu ellinistik an'anani biz Uzundara qal'asi va Darband devorida yaqqol ko'rishimiz mumkin.

Surxon vohasidagi ellinizm davrining asosiy aholi manzilgohlari Sherobod kabi tog'li hududlarda ham, Surxondaryo va uning vodiysidagi notekis adir hududlarda ham, asosan, tuproqdan, turli kattalikda, shaklan xilma-xil ko'rinishda barpo etilgan. Shimoli-g'arbiy Baqtriyaning ellinizm davri arxeologik yodgorliklarini tipologiya qilishda ham manzilgohlarning tabiiy-geografik va strategik joylashuvlarini, tarixiy xususiyatlarini hisobga olgan holda, ilmiy tarzda ish olib borildi. Kelgusi tadqiqotlarda mavzuga yanada chuqur yondashgan holda, ilm-fanga yangidan-yangi natijalarni olib kirishga harakat qilamiz.

Ushbu o'zgacha tarixiy davr bo'yicha kelgusi tadqiqotlarda zamonaviy arxeologik tadqiqot usullari, turli fanlar integratsiyasi bo'yicha yaratilgan asbob-uskunalar vositasida izlanishlar olib borish bu davrning eng murakkab masalalariga ham yechim topishda alohida ahamiyatga ega bo'ladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Абдуллаев К. Раскопки на Паенкургане в Байсунском районе (Северная Бактрия). // Археологические исследования в Узбекистане 2000. Самарканд 2001. –С. 25-30.
2. Абдуллаев К, Алмазова Н. Каменные орудия античной эпохи на примере Паенкургана (Северная Бактрия). // Материалы по античной культуре Узбекистана. К 70-летию Геннадия Андреевича Кошеленко. Самарканд 2005. –С. 16-24.
3. Аннаев Т., Аннаев Дж., Абдурахманов А., Каюмов У. Археологические работы на Талитагора (Результаты работ 2013-2014 гг.) // АИУз. Вып.10. Самарканд, 2016. –С. 71-72.
4. Аннаев Т.Дж., Базаров Б.Б., Аннаев Дж.Т. Археологические работы на Паенкургане в 2022 г. // Археологические исследования в Узбекистане 2022. Вып. 15. Самарканд 2023. –С. 41-46.
5. Двуреченская Н.Д., Шайдуллаев Ш.Б., Двуреченский О.В., Двуреченская Т.О., Гладченков А.А., Бельш О.В., Шейко К.А., Базаров Б.Б. Археологические работы экспедиции на памятнике Узундара в Байсунском районе и полевых исследований в его округе в 2022 году. // Археологические исследования в Узбекистане 2022. Вып.15. Самарканд 2023. –С.73-78.
6. Ильясов Дж.Я. Раскопки на северном некрополе Дабиль-Кургана. // МТЭ вып. 8. Елец 2011. –С. 122-152.

7. Ильясов Дж. Я., Арипджанов О. Ю. Археологические исследования на городище Дальверзинтепа в 2022 году. // Археологические исследования в Узбекистане 2022. Вып.15. Самарканд 2023. –С.79-84.
8. Мокробородов В. В. Гишттепа в кишлаке Пашхурт предварительные итоги исследований 2004-2006 гг. // Transoxiana-Mavarannahr. Ташкент, 2007. С. 148-155.
9. Пидаев Ш., Лериш П., Папахристу О. (Самарканд, Париж). Новые данные о раскопках в Старом Термезе // Археологические исследования в Узбекистане 2000. Самарканд 2001. –С. 105-113.
10. Пугаченкова Г.А., Ртвеладзе Э.В. Дальверзинтепе. Кушанский город на юге Узбекистана. Ташкент “Фан” 1978.
11. Ртвеладзе Э.В. Кампыртепа – Александрия Оксианская: Город-Крепость на берегу окса в эллинистическое и постэллинистическое время (конец IV в. До н.э. – I в. До н.э.) // МТЭ. Археологические исследования Кампыртепа. Ташкент «Санъат» 2017.
12. Ртвеладзе Э.В. Фортификационная система эллинистических государств Бактрии. Великая бактрийская стена Антиоха I и Евтидема I. // Scripta Antiqua том 10. Москва 2022. –С. 15-34.
13. Сапрыкина И.А. Аналитические исследования изделий из металла из раскопок крепости Узундара 2013–2019 гг.:Основные направления и перспективы. // Материалы археологических исследований эллинистической крепости Узундара в 2021 году. Бактрия. Москва 2023. –С. 212-219.
14. Тихонов Р.В. Эллинистические поселения Бактрии: к вопросу о типологии по археологическим материал. // «Вопросы истории» ежемесячный журнал 2020. –С. 139-146.
15. Шейко К. Крепость Мунчак-тепа в Сайробе. // МТЭ вып. 8. Елец 2011. –С. 227-244.
16. Dvurechenskaya N.D. The Hellenistic fortress of Uzundara. // Urban cultures of Central Asia from the Bronze Age to the Karakhanids. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 2019. –Pp. 153-162.
17. Stančo L., Kysela J., Shaydullaev Sh.B., Bek T., Kmošek M., Toshaliyev K.B., Mrvová P., Votroubeková T., Matznerová J. The Iron Gate and its environs in the Hellenistic period. Preliminary report for archaeological research in the Baysun District (South Uzbekistan), Season 2019. // Studia Hercynia XXVI/2, 2022. –Pp. 91–114.
18. Stanco L., Tušlova P. The area of Gorintepa. // Sherabad oasis. Tracing Historical Landscape in Southern Uzbekistan. Charles university Karolinum Press 2019. –P. 52-59.
19. Stanco L., Tušlova P. The area of Kulugshatepa. // Sherabad oasis. Tracing Historical Landscape in Southern Uzbekistan. Charles university Karolinum Press 2019. –P. 43.
20. Stanco L., Tušlova P. The area of Jondavlattepa. // Sherabad oasis. Tracing Historical Landscape in Southern Uzbekistan. Charles university Karolinum Press 2019. –Pp. 71-78.
21. Stanco L., Tušlova P. The area of Tallashkantepa II. // Sherabad oasis. Tracing Historical Landscape in Southern Uzbekistan. Charles university Karolinum Press 2019. –P. 79.
22. Stanco L., Tušlova P. Yalangoyokotatepa. // Sherabad oasis. Tracing Historical Landscape in Southern Uzbekistan. Charles university Karolinum Press 2019. –P. 80.
23. Sverchkov L.M. The Kurganzol Fortress(on the History of Central Asia in the Hellenistic Era) // Ancient Civilizations from Scythia to Siberia 14 (2008).–Pp. 123-191.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 12 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).